

Optimizacija troškova unutar obrta za vrijeme ljetne sezone

Klunić, Vjekoslav

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Istrian University of applied sciences / Istarsko veleučilište - Università Istriana di scienze applicate**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:212:765904>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Digital repository of Istrian University of applied sciences](#)

Istarsko veleučilište
Università Istriana
di scienze applicate

Vjekoslav Klunić

OPTIMALIZACIJA TROŠKOVA UNUTAR OBRTA ZA VRIJEME LJETNE SEZONE

Završni rad

Pula, 2020.

Istarsko veleučilište
Università Istriana
di scienze applicate

Vjekoslav Klunić

**OPTIMALIZACIJA TROŠKOVA UNUTAR OBRTA ZA VRIJEME
LJETNE SEZONE**

Završni rad

JMBAG: 0233007300, izvanredni student

Studijski smjer: Preddiplomski stručni studij politehnike

Predmet: Inženjerska matematika

Mentor: Đani Žufić, pred.

Pula, 2020.

Istarsko veleučilište
Università Istriana
di scienze applicate

IZJAVA

o samostalnosti izrade završnog rada

Ovom izjavom potvrđujem da je ovaj Završni rad ishod isključivo mojeg vlastitog rada, te se temelji na mojim istraživanjima te rada u samom obrtu. Izjavljujem da je svaki dio Završnog rada napisan u skladu s propisima te da niti jedan dio ne krši tuđa autorska prava. Također, završni rad nije iskorišten za druge potrebe obrazovnih institucija.

U Puli, _____ 2020. Godine

Student

Istarsko veleučilište
Università Istriana
di scienze applicate

IZJAVA

o akademskoj čestitosti

Ja, dolje potpisani, Vjekoslav Klunić, kandidat za prvostupnika politehnike, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

U Puli, _____ 2020. godine

Student

Sadržaj

1. UVOD	2
1.1. Opis problema	2
1.2. Cilj i svrha rada	2
1.3. Hipoteza	2
1.4. Metoda rada	3
1.5. Struktura rada	3
2. ZAKON O OBRTU	4
3. DEFINIRANJE OPTIMALIZACIJE TROŠKOVA	11
3.1. Modeli optimalizacije troškova	11
3.1.1. Model tradicionalnog upravljanja proizvodnim troškovima	11
3.1.2. Model upravljanja troškovima temeljenih na procesu	11
3.1.3. Model upravljanja troškova temeljem aktivnosti	12
3.1.4. Model ciljnih troškova	12
3.2. Ciljevi optimalizacije	12
4. POSLOVANJE OBRTA U 2019. GODINI	13
4.1. Predsezona	15
4.2. Sezona	15
4.3. Posezona	16
4.4. Rezultat poslovanja	17
5. POSLOVANJE OBRTA U 2020. GODINI	19
5.1. Predsezona	21
5.2. Sezona	21
5.3. Posezona	22
5.4. Rezultat poslovanja	22
6. USPOREDBA 2019. I 2020. GODINE	24
7. UTJECAJ PANDEMIJE NA POSLOVANJE	27
8. ZAKLJUČAK	30
LITERATURA	32
POPIS SLIKA I TABLICA	32

1. UVOD

U ovom radu opisat ću način rada posla unutar planirane sezone i unutar ne planirane sezone izazvane pandemijom virusa COVID – 19. Obrt je osnovan za zabavne djelatnosti koje nude iznajmljivanje četverocikla - quad te usluga igranja paintball-a. Obrt radi isključivo tokom ljetne sezone, jer zimi domaće stanovništvo nije iskazalo zainteresiranost niti tokom ljetne sezone.

1.1. Opis problema

Pogođeni pandemijom 2020. godine koja uvelike utječe na poduzeća i njihova poslovanja primorani smo naći rješenje kako bi poslovanje održali s pozitivnom nulom ili s plusom. Smanjivanjem nekih od troškova nećemo osjetiti krizu u tolikoj mjeri i izaći ćemo iz iste s lakoćom.

1.2. Cilj i svrha rada

Cilj ovog rada je optimizirati troškove obrta u 2020. godini koja je pogođena pandemijom. Prikazujući troškove prethodne sezone odnosno sezone 2019. godine uočavamo na koje je troškove kapital najviše išao te uviđamo koje možemo smanjiti, a da ne smanjimo kvalitetu usluge obrta u 2020. godini. Obrt postoji od 2015. godine te se svake sezone promet povećavao za 15-20% stoga je ovo izrazito veliki šok s kojim se vlasnik i zaposlenici moraju znati nositi.

1.3. Hipoteza

Izrada ovog završnog rada zahtjeva promatranje poslovanja obrta te izrade detaljne analize prihoda i rashoda proteklih godina, kako bi mogli u budućnosti biti spremni optimizirati troškove ukoliko dođe do izvanredne situacije kao što je pandemija.

1.4. Metoda rada

Od metoda rada korištene su metoda analize i sinteze, metoda apstrakcije i konkretizacije te induktivna i deduktivna metoda.

1.5. Struktura rada

Završni rad sastoji se od uvoda, razrade teme te zaključka. U prvom poglavlju opisuje se problemi te rješenja istih, moguće korekcije te usporedbe godina u radu. U nastavnom poglavlju opisuje se metode optimalizacije koja je ujedno i temelj ovog završnog rada. U trećem i četvrtom poglavlju opisane su 2019. te 2020. godina poslovanja. Na posljetku uspoređuje se dvije ljetne sezone koje su iznenađujuće različite zbog trenutne situacije u svijetu, čime je nužno optimizirati troškove te pritom izvući dobit kako ne bi propao posao.

2. ZAKON O OBRTU

Kao i sve što je određeno zakonom tako je uređen i zakon o obrtu. Kako bi mogli otvoriti i držati obrt bitno je poštovati zakonu čije su neke od točaka prikazane dole.

ZAKON O OBRTU¹

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se sadržaj, način i uvjeti za obavljanje obrta, vrste obrta, prava i obveze obrtnika, obrazovanje i osposobljavanje za obavljanje vezanih obrta, institut domaće radinosti i sporednog zanimanja, pravna osoba koja obavlja obrt, organiziranost obrta, nadzor nad primjenom Zakona i druga pitanja važna za obavljanje obrta.

Članak 2.

(1) Obrt u smislu ovoga Zakona je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti u skladu sa člankom 8. ovoga Zakona od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, obrt obavlja i pravna osoba koja obavlja gospodarsku djelatnost utvrđenu u popisu iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona ako izvodi praktičnu nastavu i vježbe naukovanja.

(3) Dopuštena je svaka gospodarska djelatnost koja nije zakonom zabranjena.

(4) Poslove u svezi s obavljanjem djelatnosti obrta obavlja nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba, u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave koji se odnose na obrt (u daljnjem tekstu: nadležno upravno tijelo).

(5) Pod trajnim obavljanjem obrta podrazumijevaju se i slučajevi kada obrtnik mjesno nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno nadležnom uredu Grada Zagreba prijavljuje privremenu obustavu obavljanja obrta.

Članak 3.

Obrt se može obavljati i kao sezonski obrt najdulje devet mjeseci unutar jedne kalendarske godine.

¹Zakon o obrtu URL: <https://www.zakon.hr/z/297/Zakon-o-obrtu> (2020-01-01)

Članak 4.

Obrtnik u smislu ovoga Zakona je fizička osoba koja obavlja jednu ili više djelatnosti iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona u svoje ime i za svoj račun, a pritom se može koristiti i radom drugih osoba.

Članak 5.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a koji imaju rodno značenje, odnose se na jednak način i na muški i na ženski rod, bez obzira na to u kojem se rodu koristili.

Članak 6.

(1) Obrti u smislu ovoga Zakona su:

1. slobodni obrti za obavljanje kojih se kao uvjet ne traži ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit

2. vezani obrti za obavljanje kojih se kao uvjet traži ispit o stručnoj osposobljenosti, vezani obrti za obavljanje kojih se traži odgovarajuća srednja stručna sprema i vezani obrti za obavljanje kojih se kao uvjet traži majstorski ispit

3. povlašteni obrti koje obrtnik smije obavljati samo na temelju povlastice, odnosno dozvole koju izdaje nadležno ministarstvo, odnosno drugo tijelo čija je nadležnost propisana posebnim propisom ovisno o djelatnosti.

(2) Popis vezanih obrta, stupanj i vrstu stručne spreme potrebne za njihovo obavljanje te popis povlaštenih obrta utvrđuje pravilnikom ministar nadležan za obrt nakon prethodno pribavljenog mišljenja Hrvatske obrtničke komore i uz suglasnost nadležnog ministra, ovisno o djelatnosti obrta

II. OBAVLJANJE OBRTA

1. Uvjeti za obavljanje obrta

Članak 8.

(1) Fizička osoba može obavljati obrt ako ispunjava sljedeće opće uvjete:

1. da joj pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti Hrvatske obrtničke komore nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje

2. da ima pravo korištenja prostora ako je to potrebno za obavljanje obrta.

(2) Radom u obrtu obrtnik ostvaruje prava i obveze iz radnog odnosa ako ta prava ne ostvaruje po drugoj osnovi.

Članak 9.

(1) Fizička osoba može obavljati vezani obrt ako uz opće uvjete iz članka 8. ovoga Zakona ispunjava i poseban uvjet stručne osposobljenosti, odgovarajućeg srednjeg strukovnog obrazovanja ili položenoga majstorskog ispita.

(2) Fizička osoba može obavljati djelatnost ako udovoljava i posebnim zdravstvenim uvjetima, ako je to propisano zakonom.

(3) Fizička osoba koja ispunjava opće uvjete iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona, a ne ispunjava poseban uvjet stručne osposobljenosti, odgovarajućeg srednje strukovnog obrazovanja ili položenoga majstorskog ispita iz stavka 1. ovog članka i poseban uvjet iz stavka 2. ovog članka, može obavljati vezani obrt ako na tim poslovima zaposli radnika, u punom radnom vremenu, koji udovoljava ovim uvjetima.

(4) Iznimno od stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka, fizička osoba koja ima registrirani obrt na teritoriju države članice Europske unije ili države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru može u Republici Hrvatskoj obavljati vezani obrt sukladno odredbama ovoga Zakona.

(5) Fizička osoba koja ima registrirani obrt na teritoriju države članice Europske unije ili države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru može obavljati uslužnu djelatnost u Republici Hrvatskoj na privremenoj ili povremenoj osnovi sukladno odredbama Zakona o uslugama.

Članak 10.

(1) Vezane obrte mogu obavljati i osobe s odgovarajućim visokim obrazovanjem, odnosno osobe s obrazovanjem višim od propisanog Pravilnikom iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za obrt po prethodno pribavljenom mišljenju Hrvatske obrtničke komore i nadležnog ministarstva u spornim slučajevima određuje koje je to odgovarajuće više ili visoko obrazovanje iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Vezane obrte mogu obavljati i fizičke osobe – izumitelji na temelju ostvarenoga patentnog prava za patentirani proizvod ili uslugu i zaštićenog industrijskog dizajna ako ispunjavaju uvjete iz članka 8. i članka 9. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Vezane obrte mogu obavljati i fizičke osobe sa završenim odgovarajućim srednje strukovnim obrazovanjem ako je sjedište obrta na području određenom Zakonom o područjima posebne državne skrbi, Zakonom o brdsko-planinskim područjima ili Zakonom o otocima.

(5) Fizičke osobe iz stavka 4. ovoga članka dužne su u roku od tri godine od dana upisa obrta u Obrtni registar položiti majstorski ispit za odgovarajuće zanimanje.

Članak 11.

(1) Kada je za obavljanje obrta potreban prostor, obrtnik može obavljati obrt samo u prostoru za koji ima dokaz o pravu korištenja.

(2) Mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba pridržava pravo uvida u ispunjavanje navedenog uvjeta, po službenoj dužnosti,

pri upisu odgovarajuće promjene u Obrtni registar vezane uz sjedište obrta ili izdvojeni pogon.

(3) Prostor, oprema i sredstva potrebna za obavljanje obrta moraju udovoljavati minimalnim tehničkim i ostalim uvjetima određenim posebnim propisima koji se odnose na obavljanje određene gospodarske djelatnosti.

Članak 12.

Obrt se može obavljati u stambenim prostorijama pod uvjetima i za djelatnosti koje pravilnikom propisuje ministar nadležan za obrt uz suglasnost ministra nadležnog za graditeljstvo i prostorno uređenje i ministra nadležnog za zaštitu okoliša.

Članak 13.

(1) Osobe koje obavljaju obrt iz članka 3. ovoga Zakona, u vrijeme trajanja sezonskog obavljanja obrta, uspostavljaju svojstvo osiguranika.

(2) Sezonsko obavljanje obrta u određenom razdoblju se upisuje u Obrtni registar. Obrtnik ne smije sezonski obavljati obrt izvan upisanog razdoblja.

2. Poslovanje obrta

Članak 27.

(1) Obrtnik može obavljati samo one obrte koji su obuhvaćeni obrtnicom, a u slučaju povlaštenih obrta samo one za koje je dobio povlasticu odnosno dozvolu. Povlastica odnosno dozvola se ne može prenijeti na drugu osobu.

(2) Osim obrta iz stavka 1. ovoga članka, obrtnik može obavljati i druge djelatnosti koje služe obavljanju obrta koji je obuhvaćen obrtnicom ili se uobičajeno obavljaju uz obrt obuhvaćen obrtnicom, ako se obavljaju u manjem opsegu, odnosno ako ne predstavljaju pretežiti dio obrta.

(3) Za obavljanje djelatnosti iz stavka 2. ovoga članka fizička osoba ne mora ispunjavati uvjet stručne osposobljenosti, odgovarajućeg srednje strukovnog obrazovanja ili položenoga majstorskog ispita.

Članak 28.

(1) Obrtnik može slobodni ili vezani obrt voditi sam ili putem poslovođe koji mora biti u radnom odnosu kod obrtnika i ispunjavati uvjete iz članka 8. stavka 1. točke 1. i uvjet iz članka 9. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

(2) Poslovođa vodi obrt u ime i za račun obrtnika.

Članak 29.

Vođenje slobodnog ili vezanog obrta putem poslovođe, odnosno stručnog poslovođe obrtnik prijavljuje mjesno nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno nadležnom uredu Grada Zagreba na čijem području se nalazi sjedište obrta koje rješenjem utvrđuje vođenje obrta putem poslovođe i obavlja upis u Obrtni registar.

Članak 30.

(1) Obrtniku u obavljanju obrta mogu pomagati članovi obiteljskog kućanstva, bez obveze zasnivanja radnog odnosa.

(2) Ako se radi o obavljanju vezanog obrta, član obiteljskog kućanstva koji pomaže obrtniku u njegovoj odsutnosti mora ispunjavati i poseban uvjet stručne osposobljenosti, odgovarajućeg srednje strukovnog obrazovanja ili položenoga majstorskog ispita, odnosno posebne zdravstvene uvjete ako je to propisano posebnim zakonom.

(3) Obiteljsko kućanstvo čine braćni drugovi, djeca i drugi srodnici koji zajedno žive, privređuju, odnosno ostvaruju prihode na drugi način i troše ih zajedno.

Članak 31.

(1) Obrtnik može privremeno obustaviti obavljanje obrta u trajanju do jedne godine o čemu pisano izvješćuje mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba u roku od 30 dana od dana obustave.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, obrtnik može privremeno obustaviti obavljanje obrta u trajanju do tri godine, kada koristi roditeljski dopust do navršene treće godine djetetova života, odnosno do osme godine djetetova života kada koristi pravo na njegu djeteta s težim smetnjama u razvoju, a pravo je priznato izvršnim rješenjem Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, obrtnik može obustaviti obavljanje obrta dulje od jedne godine u slučaju bolesti ili nastupa više sile.

(4) O ponovnom početku obavljanja obrta obrtnik je dužan pisano izvijestiti tijelo iz stavka 1. ovoga članka najkasnije u roku od sedam dana nakon isteka vremena privremene obustave obavljanja obrta.

(5) Mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba, o privremenoj obustavi, odnosno o ponovnom početku obavljanja djelatnosti donosi rješenje koje dostavlja tijelima iz članka 18. ovoga Zakona.

(6) Privremena obustava obavljanja obrta može se prijaviti za sjedište obrta i za izdvojeni pogon obrta.

Članak 32.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, po prethodno pribavljenom mišljenju područne obrtničke komore, može za pojedine obrte propisati raspored početka i završetka radnog vremena.

4. Pravna osoba koja obavlja obrt

Članak 41.

(1) Pravna osoba iz članka 2. stavka 2. ovoga Zakona mora zaposliti najmanje jednog radnika koji ispunjava uvjete iz članka 8. stavka 1. točke 1. i članka 9. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

(2) Pravna osoba iz stavka 1. ovoga članka, ako obrt obavlja na područjima određenim Zakonom o područjima posebne državne skrbi, Zakonom o brdsko-planinskim područjima i Zakonom o otocima, mora zaposliti najmanje jednog radnika koji ispunjava uvjete iz članka 8. stavka 1. točke 1. i članka 9. stavka 2. ovoga Zakona i ima završeno odgovarajuće srednje strukovno obrazovanje.

(3) Mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba na čijem području se nalazi poslovni prostor u kojem pravna osoba obavlja vezani obrt sukladno odredbama ovog Zakona, vodi evidenciju o pravnim osobama i radnicima iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Radnik iz stavka 2. ovoga članka dužan je u roku od dvije godine od dana upisa u evidenciju o pravnim osobama i radnicima iz stavka 3. ovoga članka položiti majstorski ispit za odgovarajuće zanimanje.

(5) Pravna osoba iz članka 2. stavka 2. ovoga Zakona može početi obavljati obrte nakon izvršnosti rješenja mjesno nadležnog ureda državne uprave u županiji, odnosno nadležnog ureda Grada Zagreba o udovoljavanju svim uvjetima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

(6) Nadležno ministarstvo donosi rješenje o davanju povlastice, odnosno dozvole pravnoj osobi iz stavka 1. ovoga članka kada obavlja obrt iz članka 6. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona.

Članak 42.

Pravna osoba koja obavlja vezane ili povlaštene obrte dužna je u svakom izdvojenom pogonu imenovati stručnog poslovođu koji osim uvjeta iz članka 8. stavka 1. točke 1. ispunjava i uvjete iz članka 9. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

Članak 43.

Oblik i način vođenja evidencije iz članka 41. stavka 3. ovoga Zakona te mogućnosti njezina korištenja propisuje pravilnikom ministar nadležan za obrt.

5. Prestanak obrta

Članak 45.

(1) Obrt prestaje odjavom ili po sili zakona.

(2) Prestanak obrta iz stavka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje i na prestanak jedne ili više djelatnosti koje se obavljaju u obrtu.

(3) Prestanak obrta utvrđuje rješenjem mjesno nadležni ured državne uprave u županiji, odnosno nadležni ured Grada Zagreba i po izvršnosti rješenja briše obrt iz Obrtnog registra.

Članak 46.

(1) Prestanak obrta odjavom utvrđuje se danom navedenim u odjavi.

(2) Obrt se ne može odjaviti unatrag.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, ako je obrtnik ostvario pravo na invalidsku mirovinu prestanak obrta odjavom utvrđuje se danom izvršnosti rješenja o ostvarivanju prava na invalidsku mirovinu.

Članak 48.

(1) Protiv rješenja nadležnih ureda državne uprave u županijama, odnosno nadležnog ureda Grada Zagreba može se izjaviti žalba ministarstvu nadležnom za obrt.

(2) Protiv rješenja ministarstva nadležnog za obrt nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

3. DEFINIRANJE OPTIMALIZACIJE TROŠKOVA

Optimizacija dolazi od latinske riječi *optimus* što znači najbolje, u matematici se optimizacijom pronalazi maksimum i minimum funkcije. Optimizacija troškova mora biti temelj početka u svijetu poslovanja, ukoliko želimo optimizirati naše poslovanje koje je krenulo obrnuto od planiranog velika je vjerojatnost da smo zakasnili te izlaz iz neplaniranog stanja bit će teži.

3.1. Modeli optimalizacije troškova

Optimalizacija troškova jedinstven je način za upravljanjem poduzećem i vođenje poslovne organizacije u postizanju ciljeva te samim time i najviše vremena i brige uloži u proces optimalizacije. Odnos ukupnih ulaganja i ukupnih učinka, zapravo i ovisi rezultatu dobrog poslovanja, te kako bi izlazna veličina bila pozitivna odnosno profitabilna.

3.1.1. Model tradicionalnog upravljanja proizvodnim troškovima

Ovaj model u sustavnoj je primjeni više od jednog stoljeća. Koristi se kod razgraničavanja troškova organizacije. Temelji se na razgraničenju troškova u nekoliko osnovnih skupina - troškovi izravnog materijala, - troškovi izravnog rada, - troškovi proizvodne režije, - troškovi upravne i prometne režije².

3.1.2. Model upravljanja troškovima temeljenih na procesu

U okviru modela izravni troškovi materijala i rada terete se i prate po fazama procesa proizvodnje, a troškovi proizvodne režije dodaju se izravnim troškovima na razini svake faze uz primjenu određenih "ključeva" rasporeda utemeljenih na troškovnim indikatorima³.

² Josip Pavlović i Marica Škrtić, Mikroekonomika, Mikrorad d.o.o., Zagreb, 1997, str. 102

³ Vinko Belak, Menadžersko računovodstvo, RRiF plus, Zagreb, 1995, str. 134.

3.1.3. Model upravljanja troškova temeljem aktivnosti

Podrazumijeva raspoređivanje troškova po aktivnostima. Ova metoda prati kretanje troškova po pojedinoj aktivnosti ili dijelu poslovnog procesa⁴.

3.1.4. Model ciljnih troškova

Za ciljne troškove kako bi se mogli pratiti nužno je iskusno poznavanje i razumijevanje trenutne strukture troškova. Iz razloga jer je primarni interes svake organizacije uspostavljanje ravnoteže odnosno balansa između kvalitete i funkcionalnosti.

3.2. Ciljevi optimalizacije

Ciljevi optimalizacije su jasno definirani, svode se u svrhu profita obrta, odnosno da se precizno rasporede vlastiti resursi te napravimo profitabilni proizvod ili uslugu. Znatno omogućavaju fokusiranje na strateško upravljanje poslovanja, koje je bitno kako bi na vrijeme smanjili mogućnost rizika.

Definiranjem ciljeva na odgovarajući način uspostavljamo čvrstu vezu s budućnosti poslovanja te održivosti samom obrta.

⁴ Marijan Cingula, "Menadžment u gospodarskom razvoju – ciljevi i strategije odlučivanja," u zborniku Hrvatska pridružena članica Europske unije – razvoj gospodarstva, računovodstva i financija, Hrvatski računovođa, Zagreb, Brijuni, 2001, str. 115.

4. POSLOVANJE OBRTA U 2019. GODINI

U sklopu poslovanja postoje razne vrste troškova; fiksni, varijabilni, budući, mješoviti, povijesni, kontrolirani, nekontrolirani te drugi. U ovome poglavlju su prikazani troškovi poslovanja predsezone, sezone i posezone 2019. godine poput električne energije, vode, troškovi plaća, opreme i sl.

Tablica 1 Prikaz troškova za razdoblje od svibnja do rujna 2019. godine

U gore prikazanoj tablici iskazali smo navedene troškove: električna energija, voda,

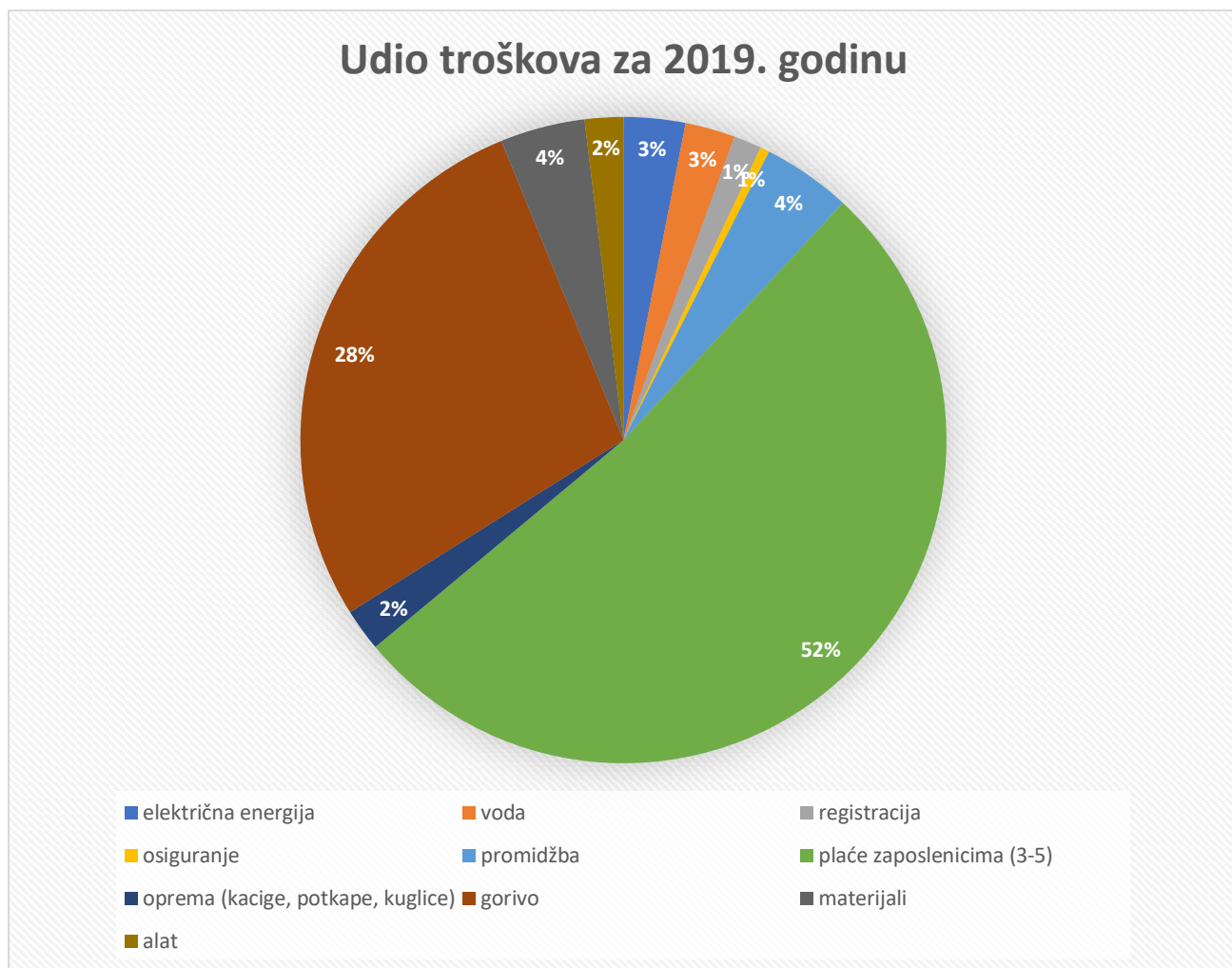
Vrste troškova	Iznos troškova 2019.					Ukupno
	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	
<i>električna energija</i>	1.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	1.000,00	8.000,00
<i>Voda</i>	1.000,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.000,00	6.500,00
<i>Registracija</i>	3.600,00	-	-	-	-	3.600,00
<i>Osiguranje</i>	1.200,00	-	-	-	-	1.200,00
<i>Promidžba</i>	4.000,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	-	11.500,00
<i>plaće zaposlenicima (3-5)</i>	15.000,00	35.000,00	35.000,00	35.000,00	15.000,00	135.000,00
<i>oprema (kacige, potkape, kuglice)</i>	2.500,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	-	5.500,00
<i>Gorivo</i>	9.000,00	18.000,00	18.000,00	18.000,00	9.000,00	72.000,00
<i>Materijali</i>	4.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00	4.000,00	11.000,00
<i>Alat</i>	2.500,00	-	-	2.500,00	-	5.000,00
Ukupno	43.800,00	61.000,00	61.000,00	63.500,00	30.000,00	259.300,00

registracija, osiguranje, promidžba, plaće zaposlenicima (3-5), oprema (kacige, potkape, kuglice), gorivo, materijali i alat. Kao što se da primijetiti najviše kapitala je

išlo na gorivo (72.000 kuna) te plaće zaposlenika (135.000 kuna), a najmanje na registraciju (3.600 kuna) i osiguranje četverocikla (1.200 kuna). Najviše troškova smo imali u mjesecu kolovozu (63.500 kuna) što se i očekivalo zbog vrhunca sezone, a najmanje u mjesecu rujnu (30.000 kuna) zbog zatvaranja obrta i same sezone.

Ukupni troškovi od mjeseca svibnja do rujna iznosili su 259.300 kuna.

Slika 1 Udio troškova za razdoblje od svibnja do rujna 2019. godine

4.1. Predsezona

Početak svibnja je vrijeme za uređivanje poslovnog prostora, pripremanja vozila za registraciju, nabavu opreme za paintball i pripremanja reklamnog materijala za turiste. Predsezona je sama po sebi mirna te nam daje mogućnost obavljanja sitnih poslova koji su nužni pri otvaranju obrta kako bi posao krenuo. Bitno je sve urediti na vrijeme da nemamo kasnije nekih zaostataka, jer zbog manjka vremena u sezoni teško ih je riješiti. Predsezona 2019. godine počela je s tri radnika zbog manje količine posla te samog radnog vremena obrta od osam sati. Značajni troškovi koji su postojali u predsezoni osim onih fiksnih poput električne energije i vode su troškovi osiguranja i registracije vozila te troškovi promidžbe. Bez tih troškova posao nije moguć, jer prema zakonu vozila moraju biti tehnički ispravna te osigurana.

4.2. Sezona

Za vrijeme vrhunca sezone produljeno je radno vrijeme od 12 sati na dan te samim time se povećava potreba za većim brojem zaposlenika. U tom razdoblju najviše se troši na gorivo, reklame, opreme i plaće zaposlenika. Proporcionalni rast prometa i troškova, odnosno što je veći promet veći su i troškovi. Sezona u 2019. bila je do sada najuspješnija.

Slika 2 Zadovoljni klijenti unajmljenih vozila

4.3. Posezona

Posezona 2019. godine je neočekivano bila uspješna te promet nije stao do konca zatvaranja obrta. Zadnji tjedan rada obrta zaposlenici su zaduženi za naručivanje materijala te servisiranje vozila. Naručivanjem materijala poput guma, žarulja i dr. povećavaju se troškovi materijala, te su zbog toga oni najznačajniji u rujnu.

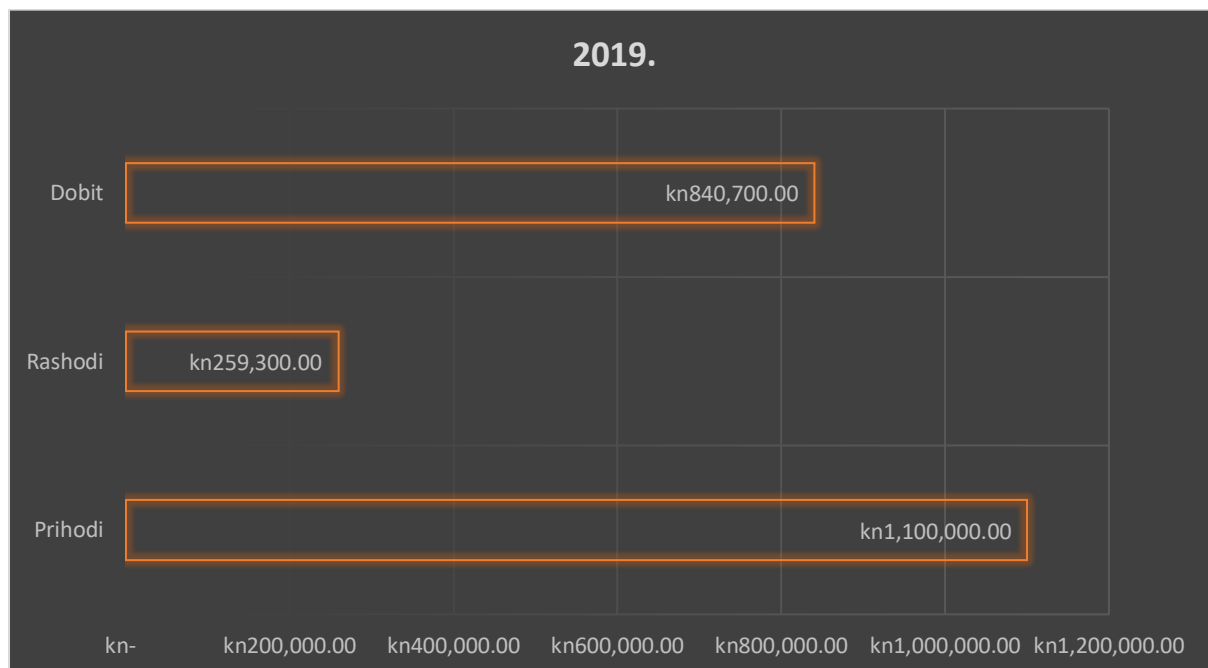
Slika 3 *Prikaz opreme i igranja paintball-a*

3.4. Rezultat poslovanja

Unatoč gore navedenih troškova obrt je poslao s dobitkom. Prihod je iznosio 1,1 milijun kuna, a rashod 259.300 kuna što znači da je dobit 840.700 kuna.

Slika 4 Prikaz poslovanja 2019. godine

Slika 5 Jugoistočna obala Istre

5. POSLOVANJE OBRTA U 2020. GODINI

Tekuća godina 2020. znatno se promijenila u odnosu na prethodnu 2019. godinu, te je unikatna zbog specifičnosti svjetske pandemije. Mnogi obrtnici u Republici Hrvatskoj kojima je ljetna sezona jedini prihod unijela je strah zbog mogućnosti gubitka samog obrta odnosno zatvaranja istog. Zbog takve situacije primorani smo optimizirati troškove kako poslovanje ne bi doživjelo veliki šok. U dole prikazanoj tablici navedeni su troškovi po vrsti u 2020. godini. Vidimo kako su se neki troškovi znatno smanjili kao što su troškovi promidžbe, goriva i opreme.

Slika 6 Simboličan prikaz učinka COVID-19 na poslovanje poduzeća

(izvor:https://amp.tagesspiegel.de/images/heprodimagesfotos84120200305virenwirtscha_345_1_20200304150952409-jpg/25610322/5-format1001.jpg)

Tablica 2 Prikaz troškova za razdoblje od svibnja do rujna 2020. godine

Vrste troškova	Iznos troškova 2020.					Ukupno
	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	
<i>električna energija</i>	600,00	1.200,00	1.200,00	1.200,00	300,00	4.500,00
<i>voda</i>	300,00	700,00	1.000,00	1.000,00	200,00	3.200,00
<i>registracija</i>	3.600,00	-	-	-	-	3.600,00
<i>osiguranje</i>	1.200,00	-	-	-	-	1.200,00
<i>promidžba</i>	-	1.000,00	1.000,00	500,00	-	2.500,00
<i>plaće zaposlenicima (1-3)</i>	5.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	5.000,00	55.000,00
<i>oprema (kacige, potkape, kuglice)</i>	-	600,00	750,00	500,00	-	1.850,00
<i>gorivo</i>	1.000,00	8.000,00	10.000,00	9.000,00	1.000,00	29.000,00
<i>materijali</i>	-	2.000,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	8.000,00
<i>alat</i>	-	1.500,00	-	-	2.000,00	3.500,00
Ukupno	11.700,00	30.000,00	30.950,00	29.200,00	10.500,00	112.350,00

U gore prikazanoj tablici iskazali smo navedene troškove: električna energija, voda, registracija, osiguranje, promidžba, plaće zaposlenicima (1-3), oprema (kacige, potkape, kuglice), gorivo, materijali i alat. Kao što se da primijetiti najviše kapitala je išlo na gorivo (29.000 kuna) te plaće zaposlenika (55.000 kuna) kao što je bilo i prošle godine, a također najmanje na registraciju (3.600 kuna) i osiguranje četverocikla (1.200 kuna). Najviše troškova smo imali u mjesecu srpnju (30.950 kuna), a najmanje u mjesecu rujnu (10.500 kuna) zbog zatvaranja obrta.

Ukupni troškovi od mjeseca svibnja do rujna iznosili su 112.350 kuna.

Slika 7 Udio troškova za razdoblje od svibnja do rujna 2020. godine

5.1. Predsezona

U svibnju 2020. godine još je bilo puno nejasnoća u vezi turizma u Hrvatskoj. Mnogi obrtnici su zatvorili svoje obrte kako ne bi ušli u krizu te se doveli do ruba propasti, ali samim time izgubili radnike. Oni koji su ipak optimističnog duha odlučili su se za otvaranje, međutim morali su biti spremni za optimalizaciju troškova. Krajem svibnja situacija s pandemijom se poboljšala, te je ipak odlučeno da će granice biti otvorene, što znači slobodni dolazak turista. Broj radnika u predsezoni se smanjio na jednog, zbog kasnijeg početka otvaranja obrta.

5.2. Sezona

Srpanj 2020. godine bio je neočekivano uspješan odnosno mjesec s najviše prometa. Broj novooboljelih bio je ispod 10, što nas je činilo poželjnom državom za putovanje i odmor. Takvu situaciju trebalo je iskoristiti te se ulagalo u reklamu kako bi privukli što veći broj turista dok se situacija ne pogorša. Krajem kolovoza dogodilo se ono čega smo se najviše bojali, odnosno broj novooboljelih se rekordno povećao na troznamenkasti broj. To je stvorilo nova žarišta te smo mnogim zemljama postali nepoželjni i ušli u crvenu zonu.

Slika 8 Snimanje promidžbenog materijala

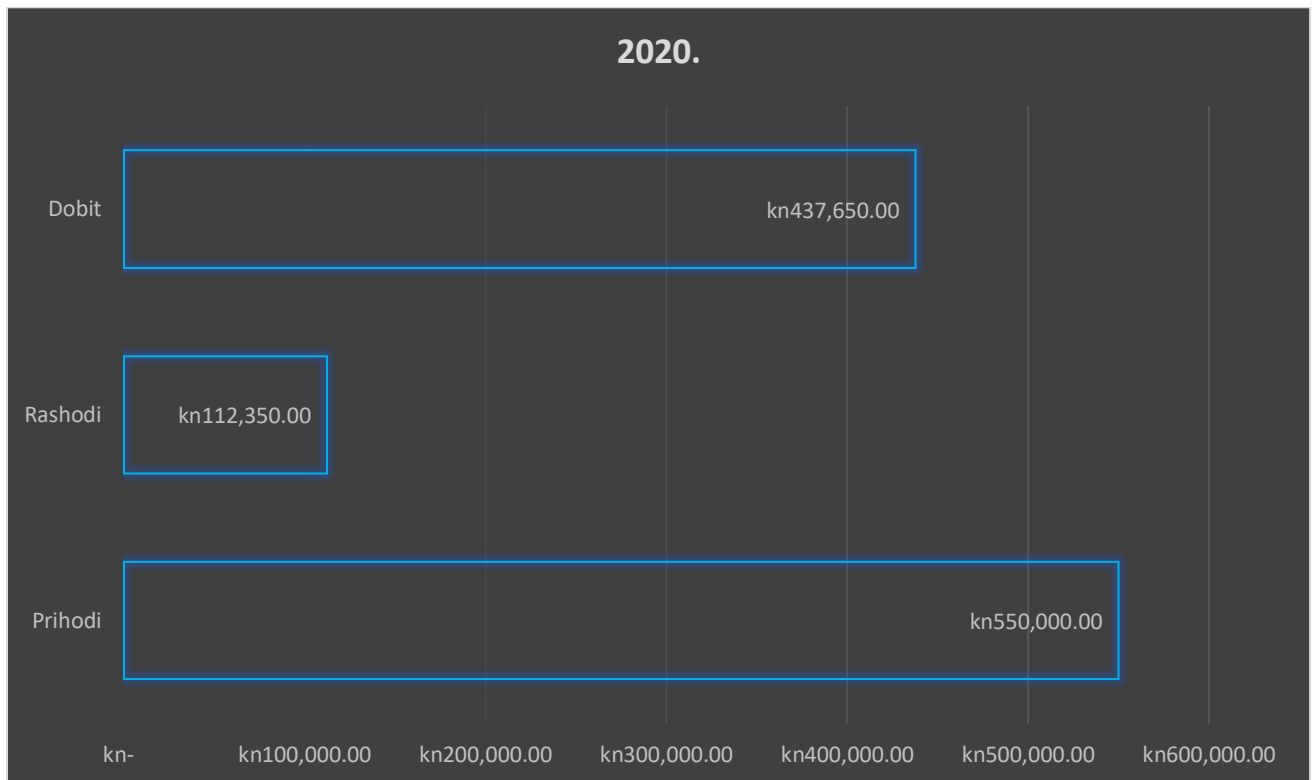
5.3. Posezona

Posezona 2020. godine nije postojala te se posao sveo na servisiranje vozila te broj zaposlenih kako bi smanjili troškove se smanjio na jedan.

5.4. Rezultat poslovanja

Unatoč situaciji sa COVIDOM – 19 zbog optimizacije troškova obrt je poslao s dobiti. Prihod je iznosio 550.000 kuna, a rashod 112.350 kuna što znači da je dobit 437.650 kuna što je iznenađujuće uspješno.

Slika 9 Prikaz poslovanja 2020. godine

6. USPOREDBA 2019. I 2020. GODINE

Dole prikazana tablica odnosi se na razliku i postotak promjene troškova u 2020. u odnosu na 2019. godini

Tablica 3 Razlika troškova 2019. i 2020. godine poslovanja

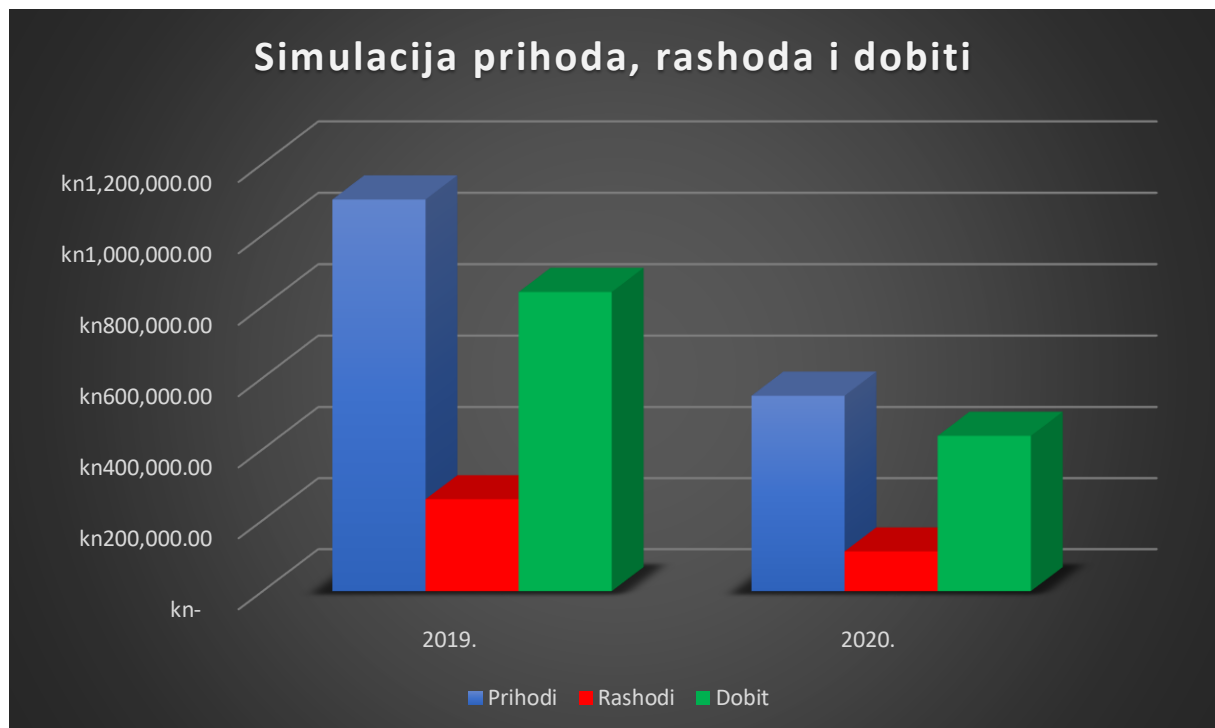
Vrste troškova	2019.	2020.	% promjena
<i>električna energija</i>	8.000,00	4.500,00	- 43,75
<i>voda</i>	6.500,00	3.200,00	- 50,77
<i>registracija</i>	3.600,00	3.600,00	-
<i>osiguranje</i>	1.200,00	1.200,00	-
<i>promidžba</i>	11.500,00	2.500,00	- 78,26
<i>plaće zaposlenicima (3-5), (1-3)</i>	135.000,00	55.000,00	- 59,26
<i>oprema (kacige, potkape, kuglice)</i>	5.500,00	1.850,00	- 66,36
<i>gorivo</i>	72.000,00	29.000,00	- 59,72
<i>materijali</i>	11.000,00	8.000,00	- 27,27
<i>alat</i>	5.000,00	3.500,00	- 30,00
Ukupno	259.300,00	112.350,00	- 56,67

Kao što vidimo svi troškovi osim troškova registracije i osiguranja su se smanjili u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu. Troškovi registracije i osiguranja ono su što moramo zakonom obaviti i ne možemo ih izbjeći, stoga su isti kao i prošle godine. Najveći postotak smanjenja je bilo u troškovima promidžbe zbog toga što smo smatrali da nemamo kome plasirati naše reklamne materijale jer turista je znatno manje nego prošlih godina. Drugi najveći postotak smanjenja je trošak nabave opreme što je također logično jer nije bilo prometa u tolikoj količini. Još jedno znatno smanjenje je bilo u troškovima plaće zbog smanjenja zaposlenih. Posla je bilo dovoljno za manji broj zaposlenih čime smo uštedili. Ostali troškovi smanjili su se proporcionalno poslom.

Slika 10 Usporedni prikaz troškova u 2019. i 2020. godini poslovanja

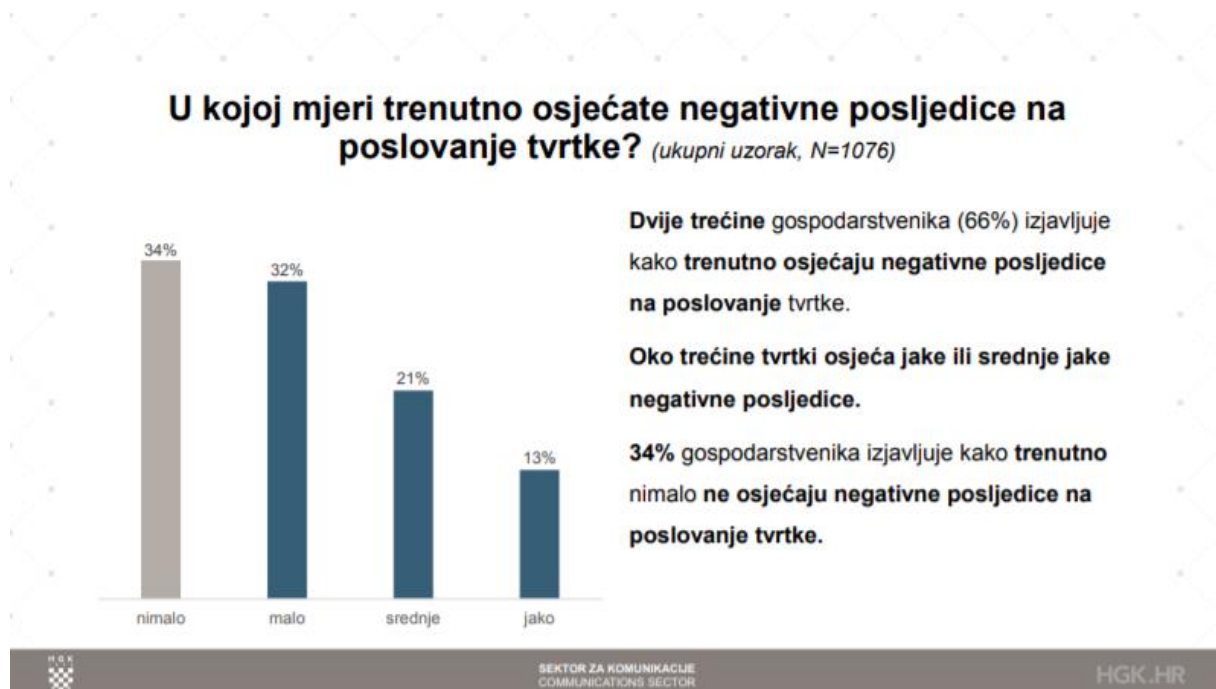
Slika 11 Simulacija prihoda, rashoda i dobiti

7. UTJECAJ PANDEMIJE NA POSLOVANJE

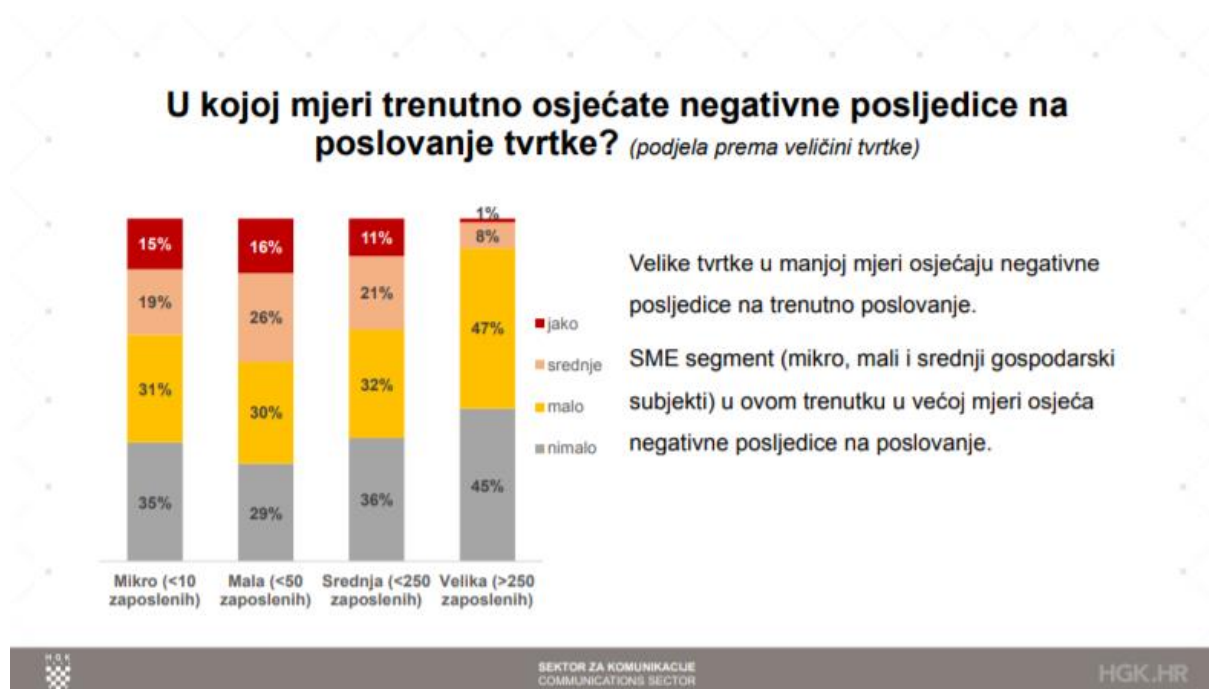
Nadovezano na ovu temu činilo se zanimljivo prikazati prikupljene podatke Hrvatske gospodarske komore o utjecaju pandemije na poslovanje poduzeća u Republici Hrvatskoj.

Slika 12 Posljedice utjecaja pandemija na poslovanje poduzeća

(Izvor: <https://www.hgk.hr/documents/poteskoce-u-poslovanju-i-covid-19hgk5e5b8959356f5.pdf>)

Slika 13 Jačina negativnih utjecaja na poslovanje poduzeća

(Izvor: <https://www.hgk.hr/documents/poteskoce-u-poslovanju-i-covid-19hgk5e5b8959356f5.pdf>)

Slika 14 Utjecaj prema vrsti djelatnosti

Djelatnosti u kojima više od 50% tvrtki izjavljuje kako ima jake i srednje posljedice na trenutno poslovanje su:

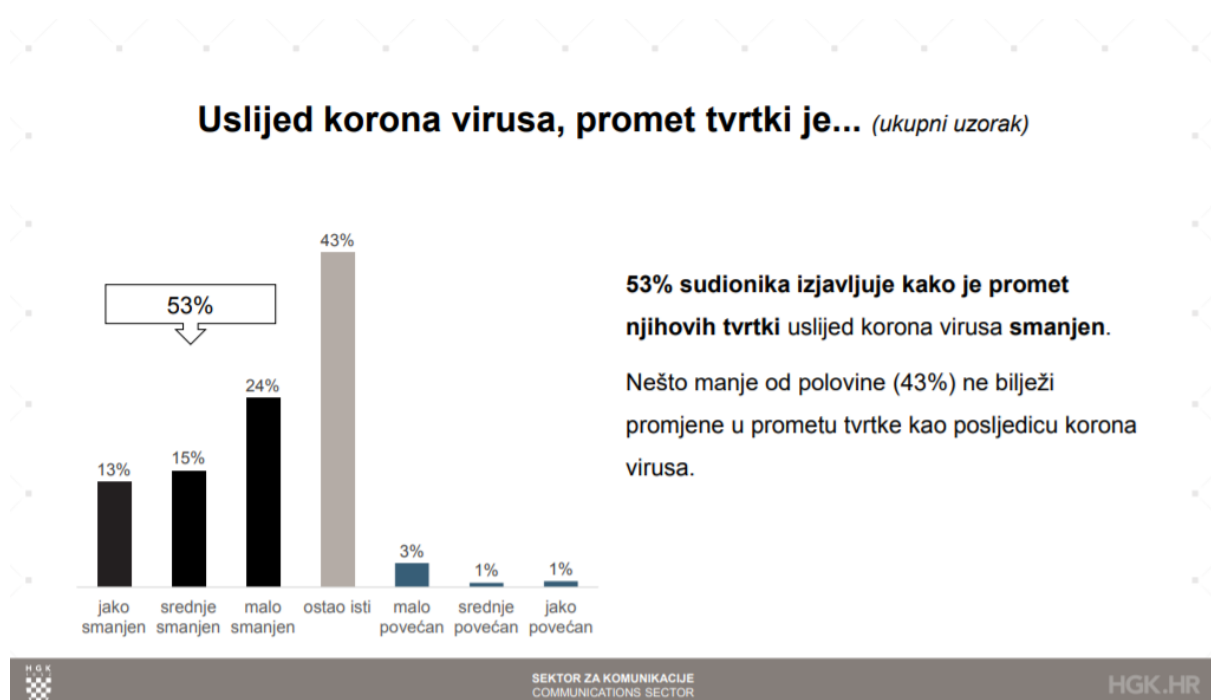
- putničke agencije (čak 69%)
- pružanje smještaja, priprema i posluživanje hrane (hoteli, restorani...) (62%);
- prijevoz i skladištenje (51%);

Djelatnosti u kojima više od trećine tvrtki ima jake i srednje posljedice na trenutno poslovanje su:

- Trgovina na veliko i malo
- Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
- Umjetnost, zabava i rekreacija
- Ostale uslužne djelatnosti

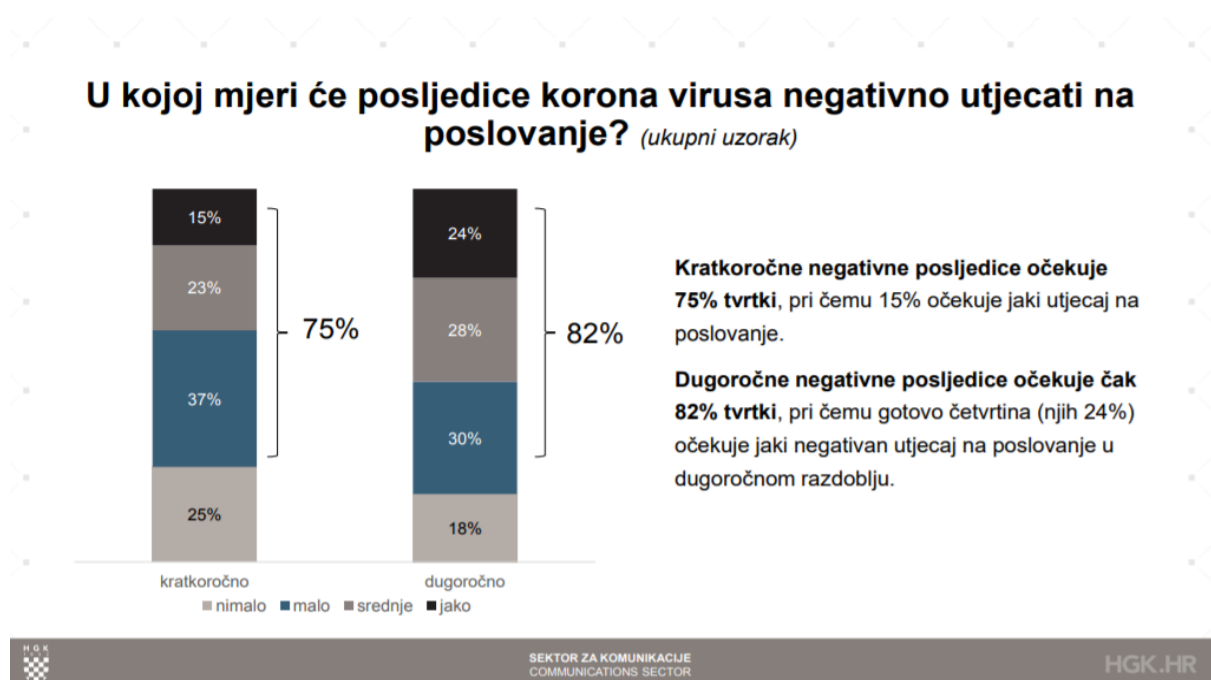
(Izvor: <https://www.hgk.hr/documents/poteskoce-u-poslovanju-i-covid-19hgk5e5b8959356f5.pdf>)

Slika 15 Smanjenje / povećanje prometa uslijed korona virusa

(Izvor: <https://www.hgk.hr/documents/poteskoce-u-poslovanju-i-covid-19hgk5e5b8959356f5.pdf>)

Slika 16. Kratkoročne / dugoročne negativne posljedice

(Izvor: <https://www.hgk.hr/documents/poteskoce-u-poslovanju-i-covid-19hgk5e5b8959356f5.pdf>)

8. ZAKLJUČAK

U ovom završnom radu obrađujem temu optimalizacije troškova obrta te iskorištavam novonastalu situaciju s pandemijom koja je idealno razdoblje za smanjenje troškova. Naime obrt čije se poslovanje i troškovi prikazuju posluje od 2015. godine s plusom i godišnje se promet povećavao sve do 2020. godine za 15-20%. Obrt je otvoren od mjeseca svibnja do rujna, odnosno radi sezonski i kupci su 95% turisti. Uslijed nastale situacije primorani smo smanjiti troškove kako ne bi doživjeli veliki šok i kako bi poslovali s plusom. Republika Hrvatska ima potencijala da bude turistička zemlja zbog mnogih vrlina poput krajolika, vegetacije i čistog mora pa najviše ulaže u turizam. Ruši se brodogradnja zbog hotela, stanovništvo ulaže u kuće za odmor, nude se usluge koje se čine zanimljive turistima, organiziraju se događaji kako bi se privukli turisti i sve to savršeno uspijeva te nitko ne očekuje situacije poput svjetskog virusa gdje nam se granice zatvaraju i turisti više nemaju pristup našoj državi. Neki pogođeni pandemijom su zatvorili svoja poduzeća ili iskoristili ovu godinu za renoviranje, a drugi koji su odlučili ipak biti otvoreni moraju biti spremni na manju dobit i smanjenje troškova. Sve države svijeta su pogođene, no zemlje koje se najviše oslanjaju na turizam su ispaštale najviše što se da logično zaključiti. Mnogo pluseva ima rad samo sezonom, gdje radiš samo šest mjeseci i zaradiš veliku količinu novca pa ostale mjesece budeš miran, no ukoliko se desi ovakva neočekivana situacija poduzetnici osjete veliki šok i uđu u veliku krizu i moraju zatvoriti poduzeća. COVID-19 Hrvatskoj pa i mnogim turističkim zemljama poput Italije, Španjolske i dr. pokazao je da ne smijemo stavljati „sva jaja u istu košaru“ odnosno da se ne smijemo oslanjati na samo jedan izvor prihoda i da moramo ulagati u druge stvari za koje smatram da Republika Hrvatska također ima potencijala.

Slika 17 *Povratak u hladnije dane*

LITERATURA

1. Ravlić, P., Ruža, F. i J. Vušković, *Ekonomika poduzeća*, IV. dopunjeno i prerađeno izdanje, Više ekonomske škole Pula, Split, Varaždin, Varaždin, 1974.
2. Žic, I., "Metode rasporeda troškova u upravljačkom računovodstvu," RRiF, Broj 6, Zagreb, 2003.
3. Josip Pavlović i Marica Škrtić, *Mikroekonomika*, Mikrorad d.o.o., Zagreb, 1997
4. Vinko Belak, *Menadžersko računovodstvo*, RRiF plus, Zagreb, 1995
5. <https://www.hgk.hr/documents/poteskoce-u-poslovanju-i-covid-19hgk5e5b8959356f5.pdf>
(10.9.2020.)

POPIS SLIKA I TABLICA

Slike:

Slika 1 Udio troškova za razdoblje od svibnja do rujna 2019. godine	14
Slika 2 Zadovoljni klijenti unajmljenih vozila	16
Slika 3 Prikaz opreme i igranja paintball-a	17
Slika 4 Prikaz poslovanja 2019. godine	18
Slika 5 Jugoistočna obala Istre	18
Slika 6 Simboličan prikaz učinka COVID-19 na poslovanje poduzeća	19
Slika 7 Udio troškova za razdoblje od svibnja do rujna 2020. godine	21
Slika 8 Snimanje promidžbenog materijala	22
Slika 9 Prikaz poslovanja 2020. godine	23
Slika 10 Usporedni prikaz troškova u 2019. i 2020. godini poslovanja	25
Slika 11 Simulacija prihoda, rashoda i dobiti	26
Slika 12 Posljedice utjecaja pandemija na poslovanje poduzeća	27
Slika 13 Jačina negativnih utjecaja na poslovanje poduzeća	28
Slika 14 Utjecaj prema vrsti djelatnosti	28
Slika 15 Smanjenje / povećanje prometa uslijed korona virusa	29
Slika 16. Kratkoročne / dugoročne negativne posljedice	29
Slika 17 Povratak u hladnije dane	31

Tablice:

Tablica 1. Prikaz troškova za razdoblje od svibnja do rujna 2019. godine	13
Tablica 2. Prikaz troškova za razdoblje od svibnja do rujna 2020. godine	20
Tablica 3. Razlika troškova 2019. i 2020. godine poslovanja	24